ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 20ής Οκτωβρίου 2005 *

Στην υπόθεση C-6/04,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, ασκηθείσα στις 9 Ιανουαρίου 2004,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. van Beek και L. Flynn, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενου από την C. Jackson, επικουρούμενη από την K. Smith, barrister,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, Γ. Αρέστη και J. Klučka (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 26ης Μαΐου 2005,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 9ης Ιουνίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφό της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, μη μεταφέροντας ορθώς στο εσωτερικό του δίκαιο τις απαιτήσεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία περί οικοτόπων), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

2 Κατά το άρθρο της 2, παράγραφος 1, η οδηγία περί οικοτόπων έχει ως σκοπό να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η Συνθήκη ΕΚ.

3 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, τα κράτη μέλη ορίζουν ειδικές ζώνες διατήρησης (στο εξής: ΕΖΔ), ενόψει της διατηρήσεως ή της αποκαταστάσεως σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των τύπων των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι ζώνες αυτές αποτελούν μέρος ενός ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου που ονομάζεται «Natura 2000».

4 Το άρθρο 6 της οδηγίας περί οικοτόπων αφορά τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των ΕΖΔ. Η εποπτεία της κατάστασης της διατήρησης των ειδών και των φυσικών οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος διέπεται από το άρθρο 11 της εν λόγω οδηγίας. Τα άρθρα 12 και 13 αυτής αφορούν τα μέτρα προστασίας των ζωικών και φυτικών ειδών. Το άρθρο 14 αφορά τη λήψη δειγμάτων των ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Το άρθρο 15 απαγορεύει τη χρησιμοποίηση ορισμένων μη επιλεκτικών μέσων σύλληψης ή θανάτωσης ορισμένων ειδών άγριας πανίδας. Όσον αφορά το άρθρο 16 της εν λόγω οδηγίας, αυτό καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν, για συγκεκριμένους λόγους, από ορισμένες διατάξεις της τελευταίας.

5 Σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων, τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ήσαν αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς αυτήν εντός προθεσμίας δύο ετών από την κοινοποίησή της και να ενημερώσουν αμέσως την Επιτροπή. Η εν λόγω οδηγία κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 10 Ιουνίου 1992.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

6 Τα εν προκειμένω συναφή, κύρια μέτρα μεταφοράς της οδηγίας περί οικοτόπων στο εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι τα ακόλουθα:

— ο κανονισμός του 1994 σχετικά με τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων [Conservation (Natural Habitats, &c.) Regulations 1994, στο εξής: κανονισμός του 1994], ο οποίος έχει εφαρμογή στην Αγγλία, την Ουαλία και τη Σκωτία·

— ο κανονισμός του 1995 σχετικά με τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων στη Βόρεια Ιρλανδία [Conservation (Natural Habitats, &c.) Regulations (Northern Ireland) 1995, στο εξής: κανονισμός του 1995], ο οποίος έχει εφαρμογή στη Βόρεια Ιρλανδία·

— η διάταξη του 1991 σχετικά με την προστασία της φύσεως (Nature Protection Ordinance 1991), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1995 σχετικά με την προστασία της φύσεως [Nature Protection Ordinance (Amendment) Regulations 1995, στο εξής: διάταξη του 1991], που έχει εφαρμογή στο έδαφος του Γιβραλτάρ·

— ο νόμος του 1970 σχετικά με την προστασία της φώκιας (Conservation of Seals Act 1970, στο εξής: νόμος σχετικά με τις φώκιες).

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού του 1994 ορίζει ότι ο Υπουργός Εσωτερικών, ο Υπουργός Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων, καθώς και οι Οργανισμοί Προστασίας της Φύσεως ασκούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί με την κανονιστική ρύθμιση περί προστασίας της φύσεως κατά τρόπον που να διασφαλίζεται η τήρηση των απαιτήσεων της οδηγίας περί οικοτόπων.

8 Το άρθρο 3, παράγραφος 4, του ιδίου κανονισμού προβλέπει ότι, υπό την επιφύλαξη της διατάξεως που αναφέρεται στην προηγουμένη παράγραφο, κάθε αρμόδια αρχή λαμβάνει υπόψη, κατά την άσκηση των καθηκόντων της, τις απαιτήσεις της οδηγίας περί οικοτόπων στο μέτρο που μπορούν να θιγούν από την άσκηση των εν λόγω καθηκόντων.

Η πριν από την άσκηση της προσφυγής διαδικασία

9 Στις 6 Νοεμβρίου 2000, η Επιτροπή απηύθυνε στο Ηνωμένο Βασίλειο έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο αυτή ισχυρίστηκε ότι ορισμένες διατάξεις της οδηγίας περί οικοτόπων δεν είχαν μεταφερθεί ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους.

10 Οι βρετανικές αρχές απάντησαν στο εν λόγω έγγραφο οχλήσεως με επιστολή της 27ης Φεβρουαρίου 2001. Δέχθηκαν ότι η όχληση ήταν βάσιμη ως προς δύο σημεία, δηλαδή ως προς τις δραστηριότητες που αφορούν το πετρέλαιο και το αέριο στη θάλασσα και ως προς τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας περί οικοτόπων εκτός των χωρικών υδάτων, αλλά αμφισβήτησαν τις περισσότερες από τις λοιπές αιτιάσεις που προβάλλονταν με το σχετικό έγγραφο.

11 Επειδή η Επιτροπή δεν πείσθηκε από τις εξηγήσεις που προσκόμισε το Ηνωμένο Βασίλειο, στις 18 Ιουλίου 2001 διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία επανέλαβε τις αιτιάσεις της και κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να λάβει τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να συμμορφωθεί με την εν λόγω γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

12 Απαντώντας στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη με επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2001, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή του να τροποποιήσει τη νομοθεσία του ενόψει της δημιουργίας μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου και μεγαλύτερης σαφήνειας ως προς πολλά αμφισβητούμενα με την αιτιολογημένη γνώμη σημεία, εμμένοντας ταυτόχρονα στο ότι τα ισχύοντα μέτρα τηρούν, γενικώς, τις διατάξεις της οδηγίας περί οικοτόπων (στο εξής: επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2001).

13 Τέλος, με επιστολή της 2ας Δεκεμβρίου 2003, οι βρετανικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή για την πρόοδο της διαδικασίας θεσπίσεως των τροποποιήσεων της εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως για τη διασφάλιση καλύτερης μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας περί οικοτόπων.

14 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί του τρόπου μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας περί οικοτόπων

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

15 Η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι δεν μετέφερε προσηκόντως την περί οικοτόπων οδηγία στην εσωτερική του έννομη τάξη. Ειδικότερα, θεωρεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο κακώς θέσπισε γενική διάταξη για να καλύψει τα ενδεχόμενα κενά των ειδικών διατάξεων που αποβλέπουν στη διασφάλιση αυτής της μεταφοράς.

16 Το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία περί οικοτόπων θεσπίζοντας, προς διασφάλιση της μεταφοράς αυτής, κανονιστική ρύθμιση που δεν περιέχει μόνον ειδικές απαιτήσεις αλλά, επίσης, γενικές υποχρεώσεις και διοικητικές διαδικασίες. Οι εν λόγω γενικές υποχρεώσεις πρέπει να αναγιγνώσκονται σε συνδυασμό με τις ειδικές απαιτήσεις της εν λόγω ρυθμίσεως, τις οποίες αυτές συμπληρώνουν, πράγμα το οποίο διασφαλίζει την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας.

17 Οι βρετανικές αρχές βασίζονται ειδικότερα στο άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 4, του κανονισμού του 1994, στο οποίο αντιστοιχούν, για τη Βόρεια Ιρλανδία, το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 4, του κανονισμού του 1995 και, για το Γιβραλτάρ, το άρθρο 17 Α της διατάξεως του 1991. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις αυτές επιβάλλουν στους υπουργούς, στους οργανισμούς προστασίας της φύσεως, καθώς και σε όλες τις αρμόδιες δημόσιες αρχές την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η τήρηση των απαιτήσεων της οδηγίας περί οικοτόπων.

18 Η Επιτροπή θεωρεί, αντιθέτως, ότι οι γενικές διατάξεις που επικαλείται το Ηνωμένο Βασίλειο δεν είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να διασφαλισθεί η μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των ειδικών υποχρεώσεων που επιβάλλει η εν λόγω οδηγία.

19 Συγκεκριμένα, για τον καθορισμό του περιεχομένου των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους, οι ιδιώτες θα πρέπει κάθε φορά να ανατρέχουν στην οδηγία περί οικοτόπων, πράγμα το οποίο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις για ασφάλεια δικαίου ούτε στις προϋποθέσεις της συγκεκριμένης διατάξεως, της ακρίβειας και της σαφήνειας που απαιτούνται κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου.

20 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, αν το Δικαστήριο δεχθεί τη συλλογιστική του Ηνωμένου Βασιλείου, η εν λόγω οδηγία θα ήταν πιθανώς δυνατό να μεταφερθεί στο σύνολό της με μια τέτοια γενική διάταξη, πράγμα το οποίο όμως θα ήταν αντίθετο προς την απαίτηση περί συγκεκριμένης διατάξεως, την οποία κατ' επανάληψη υπενθύμισε η νομολογία σχετικά με τη μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

21 Πρέπει να υπομνησθεί προκαταρκτικώς ότι, δυνάμει του άρθρου 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος που είναι αποδέκτης ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αφήνει όμως στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων εφαρμογής στο εσωτερικό δίκαιο της συγκεκριμένης οδηγίας. Πάντως, σύμφωνα με πάγια νομολογία, η μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο δεν απαιτεί, κατ' ανάγκην, την τυπική και κατά γράμμα επανάληψη του περιεχομένου της σε ρητή και συγκεκριμένη νομική διάταξη, αλλά μπορεί, ανάλογα με το περιεχόμενό της, να αρκείται σε ένα γενικό νομικό πλαίσιο, εφόσον το πλαίσιο αυτό εξασφαλίζει πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 9ης Απριλίου 1987, 363/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σ. 1733, σκέψη 7· της 30ής Μαΐου 1991, C-361/88, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1991, σ. I-2567, σκέψη 15, και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-58/02, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2004, σ. I-621, σκέψη 26).

22 Επιβάλλεται συναφώς, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, να καθοριστεί η φύση της διατάξεως που προβλέπει η οδηγία, την οποία αφορά η προσφυγή λόγω παραβάσεως, προκειμένου να διευκρινισθεί η έκταση της υποχρεώσεως μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που υπέχουν τα κράτη μέλη (βλ. απόφαση της 26ης Ιουνίου 2003, C-233/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2003, σ. I-6625, σκέψη 77).

23 Το επιχείρημα του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με το οποίο ο καταλληλότερος τρόπος για να τεθεί σε εφαρμογή η οδηγία περί οικοτόπων είναι να ανατεθούν ειδικές εξουσίες στους οργανισμούς διατηρήσεως της φύσεως και να επιβληθεί σε αυτούς η γενική υποχρέωση ασκήσεως των καθηκόντων τους κατά τρόπο διασφαλίζοντα την τήρηση των απαιτήσεων της εν λόγω οδηγίας, δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

24 Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι η ύπαρξη εθνικών κανόνων δεν μπορεί να καταστήσει περιττή τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο με ειδικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις, εκτός εάν οι κανόνες αυτοί διασφαλίζουν πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας από τις εθνικές διοικητικές αρχές.

25 Δεύτερον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι από την τετάρτη και ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι οι απειλούμενοι οικότοποι και τα απειλούμενα είδη αποτελούν τμήμα της φυσικής κληρονομιάς της Κοινότητας και ότι τα απειλούντα στοιχεία είναι γενικά διασυνοριακής φύσεως, ώστε η θέσπιση μέτρων διατηρήσεως αποτελεί κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών. Συνεπώς, όπως η γενική εισαγγελέας παρατήρησε στην παράγραφο 11 των προτάσεών της, η ακριβής μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο έχει ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις όπως η προκείμενη, όπου η διαχείριση της κοινής κληρονομιάς έχει ανατεθεί στα κράτη μέλη όσον αφορά το έδαφος του καθενός [βλ., κατ' αναλογία, για την οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 202), αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1987, 262/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σ. 3073, σκέψη 39, και της 7ης Δεκεμβρίου 2000, C-38/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-10941, σκέψη 53].

26 Συνεπώς, στο πλαίσιο της οδηγίας περί οικοτόπων, η οποία θέτει περίπλοκους και τεχνικούς κανόνες στον τομέα του δικαίου του περιβάλλοντος, τα κράτη μέλη υποχρεούνται ειδικώς να μεριμνούν ώστε η νομοθεσία τους που αποσκοπεί στη διασφάλιση της μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο να είναι σαφής και ακριβής, συμπεριλαμβανομένων των ουσιωδών υποχρεώσεων εποπτείας και ελέγχου, όπως αυτές που επιβάλλονται στις εθνικές αρχές με τα άρθρα 11, 12, παράγραφος 4, και 14, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας.

27 Όμως, από την εξέταση της ρυθμίσεως που επικαλείται το Ηνωμένο Βασίλειο προκύπτει ότι αυτή χαρακτηρίζεται από μια τέτοια γενικότητα, ώστε δεν συνιστά εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας περί οικοτόπων με την απαιτούμενη ακρίβεια και σαφήνεια ώστε να ικανοποιείται πλήρως η απαίτηση της ασφαλείας δικαίου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1987, 291/84, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 1987, σ. 3483, σκέψη 15), και ότι επίσης δεν θεσπίζει ακριβές νομικό πλαίσιο στον οικείο τομέα, δυνάμενο να διασφαλίσει την εφαρμογή της οδηγίας αυτής πλήρως και εξ ολοκλήρου, καθώς και να επιτρέψει την εναρμονισμένη και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων που προβλέπει (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Μαρτίου 2005, C-531/03, Επιτροπή κατά Γερμανίας, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 19).

28 Συνεπώς, οι γενικές υποχρεώσεις που προβλέπει η ρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου δεν μπορούν να διασφαλίσουν ικανοποιητική μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των διατάξεων της οδηγίας περί οικοτόπων τις οποίες αφορά η προσφυγή της Επιτροπής και, επομένως, δεν μπορούν να καλύψουν τα ενδεχόμενα κενά των ειδικών διατάξεων που αποσκοπούν στη διασφάλιση αυτής της μεταφοράς. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων του Ηνωμένου Βασιλείου, που βασίζονται στις γενικές υποχρεώσεις που προβλέπονται από την εν λόγω ρύθμιση, κατά την εξέταση των συγκεκριμένων αιτιάσεων που προέβαλε η Επιτροπή.

Επί των αιτιάσεων της Επιτροπής

Επί της αιτιάσεως που αντλείται από την ατελή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων

29 Λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες διευκρινίσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή παραιτήθηκε, με το υπόμνημά της απαντήσεως και κατά την προφορική διαδικασία, από την αιτίαση που άντλησε από την παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων, καθόσον αφορά την Αγγλία, την Ουαλία, τη Σκωτία και τη Βόρεια Ιρλανδία, ενώ τη διατήρησε ως προς το Γιβραλτάρ.

30 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, περιοριζόμενο στη διαφύλαξη των υποδεικνυομένων τοποθεσιών από οποιαδήποτε δραστηριότητα δυναμένη να προκαλέσει διαταραχές, χωρίς να μεριμνήσει επίσης για την αποφυγή οποιασδήποτε υποβαθμίσεως οφειλομένης σε αμέλεια ή παράλειψη, δεν εξασφάλισε την πλήρη μεταφορά του άρθρου 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας στο Γιβραλτάρ.

31 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, χωρίς πραγματικά να αμφισβητήσει την επιχειρηματολογία της Επιτροπής, θεωρεί ότι μόνον οι μη φυσικές καταστροφές πρέπει να αποφεύγονται.

32 Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι η διάταξη του 1991 θέσπισε ένα σύστημα πλήρους και αυστηρού ελέγχου. Το σύστημα αυτό θέτει προσηκόντως σε εφαρμογή την οδηγία περί οικοτόπων, ειδικότερα οσάκις αναγιγνώσκεται σε συνδυασμό με τον γενικό κανόνα του άρθρου 17 Α της ιδίας διατάξεως.

33 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αποφεύγουν την υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών.

34 Όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στην παράγραφο 19 των προτάσεών της, είναι προφανές ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων, μπορεί να είναι αναγκαία η λήψη τόσο των μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη των εξωτερικών προσβολών και διαταραχών που προκαλούνται από τον άνθρωπο όσο και των μέτρων που αποσκοπούν να εμποδίζουν φυσικές εξελίξεις δυνάμενες να επιδεινώσουν την κατάσταση διατηρήσεως των ειδών και των φυσικών οικοτόπων εντός των ΕΖΔ.

35 Δεύτερον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων δεν είχαν περιληφθεί τυπικώς στην εφαρμοστέα στο Γιβραλτάρ ρύθμιση. Συγκεκριμένα, το άρθρο 17 G της διατάξεως του 1991, που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να συνάπτουν με τους ιδιοκτήτες ή τους κατόχους τοποθεσίας συμφωνίες σχετικά με τη συντήρηση αυτής, φαίνεται να είναι η μόνη διάταξη που έχει εφαρμογή στο Γιβραλτάρ για την αποφυγή ενδεχομένων υποβαθμίσεων.

36 Όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διάταξη αυτή δίνει στις εν λόγω αρχές μόνο μια εξουσιοδότηση που δεν είναι εξαναγκαστική και ότι δεν είναι δυνατόν με αυτή να αποφευχθούν οι υποβαθμίσεις, αντίθετα προς τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων.

37 Επομένως, κατά το μέτρο που το εσωτερικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει ρητή διάταξη υποχρεώνουσα τις αρμόδιες αρχές να αποφεύγουν την υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, αυτό ενέχει στοιχείο ανασφάλειας δικαίου ως προς τις υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούν οι εν λόγω αρχές.

38 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, εν πάση περιπτώσει, οι διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων δεν αποτέλεσαν αντικείμενο σαφούς, ακριβούς και πλήρους μεταφοράς στο Γιβραλτάρ.

39 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο λόγος που αντλείται από τη μη πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας πρέπει, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, να θεωρηθεί βάσιμος.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη πλήρη μεταφορά του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας περί οικοτόπων

40 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ισχύουσα στο Ηνωμένο Βασίλειο κανονιστική ρύθμιση δεν μεταφέρει ορθώς τις διατάξεις αυτές σε τρεις ειδικούς τομείς, δηλαδή τα προγράμματα και σχέδια λήψεως νερού, τα σχέδια χρήσεως των εδαφών και, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, τον έλεγχο των υφισταμένων αδειών οικοδομήσεως.

— Επί των προγραμμάτων και σχεδίων λήψεως νερού

41 Κατά την Επιτροπή, καμία διάταξη εσωτερικού δικαίου δεν προβλέπει ότι οι άδειες λήψεως νερού, χορηγηθείσες κατ' εφαρμογήν του κεφαλαίου ΙΙ, τμήμα ΙΙ, του νόμου

του 1991 περί των υδατίνων πηγών (Water Resources Act 1991), πρέπει να τηρούν την υποχρέωση, που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, να λαμβάνονται υπόψη οι σημαντικές επιπτώσεις τις οποίες μπορούν να έχουν οι λήψεις νερού στους τόπους που αποτελούν τμήμα μιας ΕΖΔ. Αυτές οι διατάξεις ομοίως απουσιάζουν από τη Βόρεια Ιρλανδία και το Γιβραλτάρ. Οι λήψεις νερού, που μπορούν να επηρεάσουν τις ΕΖΔ σημαντικά, ούτε καλύπτονται επομένως πλήρως ούτε ρυθμίζονται ορθώς από τα μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που ισχύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο.

42 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είχε αναφέρει στην επιστολή του της 27ης Νοεμβρίου 2001 ότι οι συναφείς διατάξεις του κανονισμού του 1994 τροποποιήθηκαν για να διευκρινισθεί η κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τις δραστηριότητες λήψεως νερού.

43 Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται, αντιθέτως, ότι θέσπισε, μαζί με τις γενικές διατάξεις, ένα σύστημα που καθιστά δυνατό να καθορίζονται προηγουμένως, για κάθε τόπο, οι ενδεχομένως επιζήμιες δραστηριότητες.

44 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας, κάθε σχέδιο, το οποίο δεν συνδέεται άμεσα με τη διαχείριση του τόπου ή δεν είναι αναγκαίο γι' αυτήν, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, αυτό καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον οικείο τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του.

45 Όμως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, καμία νομοθετική διάταξη δεν προέβλεπε ρητώς ότι τα σχέδια λήψεως νερού έπρεπε να αποτελέσουν αντικείμενο αυτής της εκτιμήσεως.

46 Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι το θεσπισθέν με τη ρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου σύστημα, καθόσον προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι όλα τα σχέδια λήψεως νερού που εμπίπτουν στις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων θεωρούνται εκ των προτέρων δυνητικώς επιζήμια για τον οικείο τόπο, δεν φαίνεται ότι μπορεί να διασφαλίσει την τήρηση των απαιτήσεων της διατάξεως αυτής.

47 Πράγματι, όπως η γενική εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 33 των προτάσεών της, αυτή η προηγουμένη εκτίμηση των ενδεχομένων κινδύνων μπορεί μεν να στηριχθεί στα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά όσον αφορά τον τόπο, όμως αυτό δεν συμβαίνει όσον αφορά τα ίδια τα σχέδια, αντίθετα προς τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, δυνάμει του οποίου πρέπει να πραγματοποιηθεί προσήκουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στον εν λόγω τόπο. Συνεπώς, το γεγονός ότι καθορίζονται μόνον οι δυνητικώς επιζήμιες δραστηριότητες για τον εκάστοτε οικείο τόπο συνεπάγεται τον κίνδυνο να μην καλύπτονται ορισμένα σχέδια δυνάμενα να βλάψουν τον τόπο αυτό λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών τους.

48 Ούτε το επιχείρημα του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με το οποίο, όσον αφορά τη Σκωτία, ο νόμος του 2003 περί του περιβάλλοντος και των υπηρεσιών υδάτων (Water Environment and Water Services Act 2003) καθιέρωσε, στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327, σ. 1), τη δομή ενός νέου πλήρους συστήματος λήψεως νερού που εισάγει ελέγχους αντίστοιχους με αυτούς του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, μπορεί να γίνει δεκτό.

49 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους, όπως αυτή εμφανίζεται κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 2002, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-103/00, Συλλογή 2002, σ. I-1147, σκέψη 23, και της 30ής Μαΐου 2002, C-323/01, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I-4711, σκέψη 8).

50 Λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, διαπιστώνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας περί οικοτόπων, καθόσον αφορά τα σχέδια λήψεως νερού.

— Επί των σχεδίων χρήσεως των εδαφών

51 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ισχύουσα στο Ηνωμένο Βασίλειο ρύθμιση δεν επιβάλλει σαφώς την υποχρέωση να υποβάλλονται τα σχέδια χρήσεως των εδαφών σε κατάλληλη εκτίμηση των επιπτώσεών τους επί των ΕΖΔ, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας περί οικοτόπων.

52 Κατά την Επιτροπή, παρόλον ότι τα σχέδια χρήσεως των εδαφών, αυτά καθεαυτά, δεν επιτρέπουν τα προγράμματα αναπτύξεως, αυτά δε τα τελευταία πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο αδείας χορηγουμένης σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία, εντούτοις τα εν λόγω σχέδια επηρεάζουν σημαντικά τις σχετικές αποφάσεις. Θεωρεί, επομένως, ότι πρέπει επίσης να εκτιμώνται προσηκόντως οι επιπτώσεις αυτών των σχεδίων επί του συγκεκριμένου τόπου.

53 Το Ηνωμένο Βασίλειο δέχεται ότι τα σχέδια χρήσεως των εδαφών μπορούν να θεωρηθούν ως σχέδια υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, αλλά αμφισβητεί ότι μπορούν να έχουν σημαντική επίπτωση στους προστατευόμενους βάσει αυτής τόπους. Υποστηρίζει ότι τα εν λόγω σχέδια δεν επιτρέπουν, αυτά καθεαυτά, την υλοποίηση συγκεκριμένου προγράμματος και ότι, συνεπώς, μόνον η μεταγενέστερη άδεια μπορεί να βλάψει αυτούς τους τόπους. Σύμφωνα με το εν λόγω κράτος μέλος, αρκεί επομένως να υποβληθεί μόνον η άδεια αυτή στη διαδικασία που διέπει τα σχέδια.

54 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων εξαρτά την υποχρέωση κατάλληλης εκτιμήσεως των επιπτώσεων ενός σχεδίου από την προϋπόθεση ότι υφίσταται πιθανότητα ή κίνδυνος το σχέδιο αυτό να βλάψει σημαντικά τον οικείο τόπο. Λαμβάνοντας υπόψη, ειδικότερα, την αρχή της προλήψεως, αυτός ο κίνδυνος υφίσταται εφόσον δεν μπορεί να αποκλειστεί βάσει αντικειμενικών στοιχείων ότι το συγκεκριμένο σχέδιο θα επηρεάσει τον οικείο τόπο κατά τρόπο σημαντικό (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2004, C-127/02, Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, Συλλογή 2004, σ. I-7405, σκέψεις 43 και 44).

55 Όμως, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, το άρθρο 54 Α του νόμου του 1990 περί χωροταξίας (Town and Country Planning Act 1990), που ορίζει ότι οι αιτήσεις οικοδομικής αδείας πρέπει να εξετάζονται υπό το φως των σχεδίων χρήσεως των συναφών εδαφών, συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι τα εν λόγω σχέδια μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικώς και, συνεπώς, τους οικείους τόπους.

56 Επομένως, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, μη υποβάλλοντας τα σχέδια χρήσεως των εδαφών σε κατάλληλη εκτίμηση των επιπτώσεών τους επί των ΕΖΔ, το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας περί οικοτόπων δεν αποτέλεσε αντικείμενο επαρκώς σαφούς και ακριβούς μεταφοράς στην έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου και, συνεπώς, η προσφυγή την οποία άσκησε η Επιτροπή πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

— Επί του ελέγχου των υφισταμένων οικοδομικών αδειών στο Γιβραλτάρ

57 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, οι αρμόδιες αρχές δεν συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφος 3, της οδηγίας περί οικοτόπων, υπό την έννοια ότι δεν υποχρεούνται να ελέγχουν αν οι υφιστάμενες οικοδομικές άδειες επηρεάζουν τους προστατευόμενους βάσει αυτής τόπους.

58 Πρέπει να παρατηρηθεί συναφώς ότι, όπως ορθώς υπενθυμίζει και η γενική εισαγγελέας στην παράγραφο 55 των προτάσεών της, είναι μεν αληθές ότι αυτή η υποχρέωση a posteriori ελέγχου μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων, πλην όμως το άρθρο 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας δεν περιέχει καμία διάταξη υποχρεώνουσα τα κράτη μέλη να πραγματοποιούν αυτόν τον έλεγχο.

59 Αντιθέτως, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η προβλεπομένη διαδικασία πρέπει να εφαρμόζεται προτού να δώσουν τα κράτη μέλη τη σύμφωνη γνώμη τους για την υλοποίηση σχεδίων δυναμένων να επηρεάσουν τον συγκεκριμένο τόπο.

60 Συνεπώς, αυτό το σκέλος του λόγου που αντλείται από τη μη πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας περί οικοτόπων δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 11 και 14, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων

61 Η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι δεν μετέφερε στο εσωτερικό του δίκαιο τις υποχρεώσεις εποπτείας που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές. Υποστηρίζει ότι, ενόσω οι εν λόγω υποχρεώσεις δεν θα έχουν σαφώς επιβληθεί στις αρμόδιες αρχές, αυτή δεν θα είναι σε θέση να καθορίσει αν η απαιτουμένη εποπτεία πράγματι διασφαλίζεται.

62 Προς στήριξη του λόγου αυτού, η Επιτροπή επικαλείται την επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2001, με την οποία το Ηνωμένο Βασίλειο διευκρίνισε, αφενός, ότι στις αρμόδιες αρχές επιβάλλεται σιωπηρώς καθήκον εποπτείας και, αφετέρου, ότι στους κανονισμούς του 1994 και του 1995 καθώς και στη διάταξη του 1991 επήλθαν τροποποιήσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου χάρη σε ακριβέστερες διατάξεις από αυτές της εν λόγω νομοθεσίας.

63 Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, τα άρθρα 11 και 14, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων προβλέπουν απλώς ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την εποπτεία, χωρίς να επιβάλλουν συγκεκριμένη απαίτηση ως προς τον τρόπο με τον οποίο αυτή πρέπει να πραγματοποιείται ούτε ως προς τον τρόπο με τον οποίο η εθνική νομοθεσία οφείλει να εφαρμόζει αυτήν την εποπτεία. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι ο κατάλογος των δραστηριοτήτων εποπτείας που ασκούνται κατ' εφαρμογήν της εθνικής του νομοθεσίας αποδεικνύει ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο διασφαλίζεται αποτελεσματική εποπτεία, σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 14, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας.

64 Η Επιτροπή απαντά ότι ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν ασκείται καμία εποπτεία της καταστάσεως της διατήρησης των ειδών και των φυσικών οικοτόπων. Υποστηρίζει όμως ότι η υποχρέωση εποπτείας ούτε εφαρμόζεται σαφώς στο εν λόγω κράτος ούτε έχει σαφώς ανατεθεί σε ειδική αρχή του τελευταίου.

65 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί συναφώς, όπως ήδη ελέχθη στη σκέψη 26 της παρούσας αποφάσεως, ότι η υποχρέωση εποπτείας είναι ουσιώδης για την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας περί οικοτόπων και ότι πρέπει να αποτελεί αντικείμενο λεπτομερούς, σαφούς και ακριβούς μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο.

66 Όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, καμία διάταξη εσωτερικού δικαίου δεν επέβαλε στις εθνικές αρχές υποχρέωση εποπτείας των ειδών και των φυσικών οικοτόπων.

67 Δεύτερον, το επιχείρημα του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με το οποίο ο κατάλογος των ασκουμένων δραστηριοτήτων εποπτείας αποδεικνύει ότι διασφαλίζεται αποτελεσματική εποπτεία, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πράγματι, όπως το Δικαστήριο ήδη έκρινε, η ύπαρξη σύμφωνης πρακτικής, αν υποτεθεί ότι αποδεικνύεται, με τις προδιαγραφές προστασίας μιας οδηγίας δεν μπορεί να αποτελεί λόγο μη μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη του οικείου κράτους μέλους (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση της 30ής Μαΐου 1991, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 24).

68 Επομένως, το εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, στο μέτρο που δεν αμφισβητείται ότι αυτό δεν προβλέπει νομική υποχρέωση των εθνικών αρχών να εποπτεύουν την κατάσταση διατηρήσεως των ειδών και των φυσικών οικοτόπων, ενέχει στοιχείο νομικής ανασφάλειας. Ακολούθως, δεν διασφαλίζεται ότι πραγματοποιείται συστηματική και διαρκής εποπτεία της εν λόγω καταστάσεως διατηρήσεως.

69 Επομένως, τα άρθρα 11 και 14, παράγραφος 2, της οδηγίας, δεν αποτέλεσαν αντικείμενο πλήρους, σαφούς και ακριβούς μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου.

70 Συνεπώς, ο λόγος που στηρίζεται στη μη μεταφορά των άρθρων 11 και 14, παράγραφος 2, της οδηγίας περί οικοτόπων πρέπει να θεωρηθεί βάσιμος.

Επί του λόγου που αντλείται από την εσφαλμένη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων

71 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό του δίκαιο την υποχρέωση λήψεως των αναγκαίων μέτρων για τη θέσπιση αυστηρού καθεστώτος προστασίας ορισμένων ζωικών ειδών, απαγορεύοντας τη βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων ανάπαυσης αυτών. Η εθνική νομοθεσία χρησιμοποιεί το ρήμα «βλάπτει» («to damage») αντί του όρου «deterioration» που χρησιμοποιείται από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του αγγλικού κειμένου της οδηγίας περί οικοτόπων.

72 Πρώτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η χρήση του ρήματος «to damage» συνεπάγεται ότι τα αποτελέσματα υποβαθμίσεως που απορρέουν από την αμέλεια ή την αδράνεια των αρμοδίων αρχών δεν καλύπτονται. Πάντως, με το υπόμνημα απαντήσεώς της, η Επιτροπή αναίρεσε το επιχείρημα αυτό, αναγνωρίζοντας ότι η

εν λόγω διάταξη δεν απαιτεί να προστατεύονται οι τόποι αναπαραγωγής και οι τόποι ανάπαυσης των οικείων ειδών από υποβάθμιση οφειλομένη στην αμέλεια ή την αδράνεια των εν λόγω αρχών. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφανση επί του σημείου αυτού παρέλκει.

73 Δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας περί οικοτόπων, ανάγοντας σε παράβαση μόνον τις πράξεις που έχουν ως αποτέλεσμα την πρόκληση βλάβης ή την υποβάθμιση των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων ανάπαυσης των εν λόγω ειδών, χωρίς να απαγορεύουν την υποβάθμιση αυτών, εισάγουν μια προϋπόθεση που συνδέεται με τον ηθελημένο χαρακτήρα της βλαπτικής πράξεως που δεν προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', αυτής.

74 Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αμφισβητεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων απαιτεί την απαγόρευση των δραστηριοτήτων που θα έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση ή την καταστροφή των συγκεκριμένων τόπων. Αντιθέτως, αμφισβητεί την εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία η μεταφορά στο Ηνωμένο Βασίλειο, εξαιρέσει του Γιβραλτάρ, αυτής της οδηγίας περιορίζεται στις προμελετημένες ή ηθελημένες πράξεις.

75 Από πάγια νομολογία προκύπτει συναφώς ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας παραβάσεως κινηθείσας δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει την ύπαρξη της προβαλλομένης παραβάσεως, χωρίς η τελευταία να μπορεί να βασισθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 25ης Μαΐου 1982, 96/81, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 1982, σ. 1791, σκέψη 6, και απόφαση Επιτροπή κατά Αυστρίας, προπαρατέθηκε, σκέψη 34).

76 Επομένως, εφόσον το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι το ισχύον εσωτερικό του δίκαιο είναι σύμφωνο προς το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων, στην Επιτροπή απόκειται, προκειμένου να αποδείξει τη μη πλήρη μεταφορά της διατάξεως αυτής στο εσωτερικό δίκαιο, να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα αναγκαία στοιχεία για την εκ μέρους του επαλήθευση της υπάρξεως αυτής της παραβάσεως.

77 Όμως, από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή προσκόμισε τα στοιχεία που μπορούν να αποδείξουν ότι η μεταφορά της εν λόγω διατάξεως περιορίζεται στις προμελετημένες ή ηθελημένες πράξεις. Αντιθέτως, φαίνεται ότι η ποινικού χαρακτήρα παράβαση που προβλέπει το εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο καταπολεμά τις πράξεις που συνίστανται στη βλάβη ή καταστροφή ενός τόπου, είναι ουσιαστική παράβαση η οποία ουδόλως απαιτεί η βλάβη ή καταστροφή να είναι προμελετημένες ή ηθελημένες.

78 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, εξαιρέσει του Γιβραλτάρ, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων, αυτό το σκέλος του λόγου της προσφυγής δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

79 Όσον αφορά το Γιβραλτάρ, αρκεί η διαπίστωση ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αναγνωρίζει ότι η εφαρμοστέα στο Γιβραλτάρ νομοθεσία, απαγορεύοντας μόνον την ηθελημένη υποβάθμιση ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων ανάπαυσης των οικείων ειδών, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ'. Επομένως, αυτό το σκέλος του λόγου της προσφυγής πρέπει να θεωρηθεί βάσιμο.

80 Τρίτον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως είναι διατυπωμένη επί του παρόντος, προστατεύει τους τόπους αναπαραγωγής και τους τόπους ανάπαυσης μόνον από δραστηριότητες που έχουν άμεση επίπτωση σε αυτούς, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι έμμεσες προσβολές, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων.

81 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πράγματι, η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει την παράβαση του Ηνωμένου Βασιλείου ως προς το σημείο αυτό.

82 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο λόγος που αντλείται από την εσφαλμένη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας περί οικοτόπων πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 12, παράγραφος 2, και 13, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων

83 Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εθνικά μέτρα για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της απαγορεύσεως κατοχής, μεταφοράς, πωλήσεως ή ανταλλαγής των δειγμάτων ζωικών και φυτικών ειδών δεν τηρούν το ταχθέν από τα εν λόγω άρθρα χρονικό όριο.

84 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το Ηνωμένο Βασίλειο κατά την έγγραφη διαδικασία και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναγνώρισε ότι οι ισχύουσες παρεκκλίσεις στο εσωτερικό του δίκαιο είναι ευρύτερες από αυτές που προβλέπει η οδηγία περί οικοτόπων και ότι, συνεπώς, οι οικείες διατάξεις δεν μεταφέρθηκαν ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους.

85 Επομένως, ο λόγος που αντλείται από τη μη πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 12, παράγραφος 2, και 13, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας πρέπει να θεωρηθεί βάσιμος.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη ορθή μεταφορά του άρθρου 12, παράγραφος 4, της οδηγίας περί οικοτόπων

86 Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που εξέδωσε το Ηνωμένο Βασίλειο δεν περιέχουν καμία διάταξη που να απαιτεί τη θέσπιση

συστήματος ελέγχου όπως αυτό που προβλέπεται από το εν λόγω άρθρο 12, παράγραφος 4, όσον αφορά τις τυχαίες συλλήψεις ή θανατώσεις ορισμένων ειδών ζώων. Ελλείψει ακριβεστέρων πληροφοριών, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να καθορίσει αν ο εν λόγω έλεγχος διασφαλίζεται πράγματι.

87 Αρκεί συναφώς η διαπίστωση ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, αφενός, αναγνώρισε ότι η εθνική νομοθεσία δεν περιέχει καμία διάταξη αποσκοπούσα στη θέσπιση αυτού του συστήματος ελέγχου και, αφετέρου, δέχθηκε, με την επιστολή του της 27ης Νοεμβρίου 2001, ότι η νομοθεσία αυτή πρέπει να τροποποιηθεί, ώστε αυτός ο έλεγχος να θεσπιστεί ρητώς.

88 Εν πάση περιπτώσει, αυτό το μέτρο δεν θεσπίστηκε εντός της ταχθείσας από την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.

89 Επομένως, ο λόγος που αντλείται από τη μη ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 12, παράγραφος 4, της οδηγίας περί οικοτόπων πρέπει να θεωρηθεί βάσιμος.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 15 της οδηγίας περί οικοτόπων

90 Η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι δεν τήρησε τις υποχρεώσεις που του επιβάλλει το άρθρο 15 της οδηγίας περί οικοτόπων. Πρώτον, προσάπτει στο εν λόγω κράτος μέλος ότι απαγόρευσε μόνον τις μεθόδους που ρητώς απαριθμούνται στο παράρτημα VI, στοιχεία α' και β', της εν λόγω οδηγίας, χωρίς να θεσπίσει γενική απαγόρευση χρήσεως των μη επιλεκτικών μέσων. Δεύτερον, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα άρθρα 1 και 10 του νόμου περί της φώκιας περιορίζονται στην απαγόρευση της χρήσεως δύο μέσων θανατώσεως της φώκιας, ενώ θεσπίζουν, υπό τη μορφή αδειών χορηγουμένων από το Secretary of State, εξαιρέσεις που βαίνουν πέραν αυτών που επιτρέπει η εν λόγω οδηγία.

— Επί της μη προβλέψεως γενικής απαγορεύσεως όλων των μη επιλεκτικών μέσων

91 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου δεν περιέχει γενική απαγόρευση χρήσεως όλων των μη επιλεκτικών μέσων που μπορούν να προκαλέσουν τοπικά την εξαφάνιση ή να διαταράξουν σοβαρά την ησυχία των πληθυσμών των οικείων ειδών άγριας πανίδας. Επομένως, η εν λόγω εθνική νομοθεσία δεν καθιστά δυνατή την αποφυγή της εμφανίσεως μη επιλεκτικών, άγνωστων ακόμη μεθόδων συλλήψεως και θανατώσεως.

92 Το Ηνωμένο Βασίλειο υποστηρίζει ότι το άρθρο 15 της οδηγίας μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με τα άρθρα 41 του κανονισμού του 1994, 36, παράγραφος 2, του κανονισμού του 1995 και 17 V, παράγραφος 2, της διατάξεως του 1991. Ισχυρίζεται ότι τα άρθρα αυτά περιλαμβάνουν καταλόγους όλων των μη επιλεκτικών μέσων συλλήψεως και θανατώσεως των προστατευομένων ειδών που έχουν απογραφεί την εποχή αυτή στο εν λόγω κράτος μέλος και ότι οι εν λόγω κατάλογοι αποτελούν αντικείμενο σταθερού ελέγχου, ώστε να ανανεώνονται αν αυτό είναι αναγκαίο.

93 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας περί οικοτόπων, για τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών άγριας πανίδας που απαριθμούνται στο παράρτημα V, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 16 αυτής, έχουν εφαρμογή παρεκκλίσεις για τη λήψη δειγμάτων, τη σύλληψη ή τη θανάτωση των ειδών που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, στοιχείο α', της ιδίας οδηγίας, τα κράτη μέλη απαγορεύουν τη χρήση όλων των μη επιλεκτικών μέσων που μπορούν να προκαλέσουν τοπικά την εξαφάνιση ή να διαταράξουν σοβαρά την ησυχία των πληθυσμών ενός είδους.

94 Από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι αυτή προβλέπει γενική υποχρέωση αποσκοπούσα στην απαγόρευση της χρήσεως όλων των μη επιλεκτικών μέσων συλλήψεως ή θανατώσεως των οικείων ειδών άγριας πανίδας.

95 Όμως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, το εσωτερικό δίκαιο δεν προέβλεπε τέτοια γενική απαγόρευση.

96 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί, όπως έπραξε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 89 των προτάσεών της, ότι η δυνατότητα εκσυγχρονισμού ενός καταλόγου απαγορευμένων μεθόδων είναι λιγότερο αποτελεσματική από μία γενική απαγόρευση. Πράγματι, καθυστέρηση κατά την ενημέρωση των εν λόγω καταλόγων θα είχε κατ' ανάγκην ως αποτέλεσμα τη δημιουργία κενών στην προστασία, που η γενική απαγόρευση του άρθρου 15 της οδηγίας περί οικοτόπων έχει ακριβώς ως σκοπό να αποφεύγονται. Η ερμηνεία αυτή είναι τοσούτω μάλλον βάσιμη καθόσον το εσωτερικό δίκαιο δεν περιέχει νομική υποχρέωση αναθεωρήσεως των εν λόγω καταλόγων.

97 Υπό τις συνθήκες αυτές, ουδόλως διασφαλίζεται ότι όλα τα μη επιλεκτικά μέσα, που μπορούν να προκαλέσουν τοπικά την εξαφάνιση ή να διαταράξουν σοβαρά την ησυχία των πληθυσμών των προστατευομένων ειδών, απαγορεύονται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

98 Επομένως, εκτιμάται ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό του δίκαιο το άρθρο 15 της οδηγίας περί οικοτόπων καθόσον αφορά την απαγόρευση όλων των μη επιλεκτικών μέσων συλλήψεως ή θανατώσεως των οικείων ειδών άγριας πανίδας.

— Επί του νόμου σχετικά με τις φώκιες

99 Πρέπει εκ προοιμίου να διευκρινισθεί ότι η Επιτροπή, με το υπόμνημά της απαντήσεως, απέσυρε τον λόγο που αφορά τον νόμο σχετικά με τις φώκιες, βασιζόμενη στο γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεσμεύθηκε, με το υπόμνημά του αντικρούσεως, να τροποποιήσει τη νομοθεσία του ως προς το σημείο αυτό. Πάντως, με το υπόμνημά του ανταπαντήσεως, το τελευταίο έκρινε αναγκαίο να ειδοποιήσει την Επιτροπή ότι θα ανέμενε την έκβαση της παρούσας δίκης για να πραγματοποιήσει την εν λόγω τροποποίηση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή, κατά τη συνεδρίαση, διατύπωσε την επιθυμία να διατηρήσει την αιτίαση αυτή, πράγμα που το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αμφισβήτησε.

100 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο νόμος σχετικά με τις φώκιες δεν τηρεί το άρθρο 15 της εν λόγω οδηγίας, απαγορεύοντας μόνο δύο μεθόδους θανατώσεως της φώκιας και επιτρέποντας τη χορήγηση αδείας υπό συνθήκες που βαίνουν πέραν των προβλεπομένων από την οδηγία περί οικοτόπων εξαιρέσεων.

101 Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, αυτή η ερμηνεία του νόμου σχετικά με τις φώκιες δεν είναι ορθή. Υποστηρίζει ότι ο νόμος αυτός απλώς συμπληρώνει το άρθρο 41 του κανονισμού του 1994, ο οποίος μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 15 της εν λόγω οδηγίας, και ότι αυτός προσφέρει, επομένως, συμπληρωματική προστασία για τα διάφορα είδη φώκιας.

102 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, όπως κρίθηκε στη σκέψη 98 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 41 του κανονισμού του 1994 δεν αποτελεί ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 15 της οδηγίας περί οικοτόπων. Επομένως, το επιχείρημα του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με το οποίο ο νόμος σχετικά με τις φώκιες συμπληρώνει το άρθρο 41 του κανονισμού του 1994, δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

103 Δεύτερον, ακόμη και αν ο νόμος σχετικά με τις φώκιες συμπλήρωνε τον κανονισμό του 1994, ο νόμος αυτός θα μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύονται μόνον οι δύο μέθοδοι που αναφέρονται ρητώς από τον εν λόγω νόμο.

104 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο νόμος σχετικά με τις φώκιες ενέχει στοιχείο ανασφάλειας δικαίου ως προς τις μεθόδους θανατώσεως της φώκιας που απαγορεύονται στο Ηνωμένο Βασίλειο και, επομένως, δεν μπορεί να διασφαλίσει τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 15 της οδηγίας περί οικοτόπων.

105 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο λόγος σχετικά με τη μη ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 15 της οδηγίας πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου που αντλείται από τη μη ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 16 της οδηγίας περί οικοτόπων

106 Πρώτον, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν εξαιρέσεις από τα άρθρα 12 έως 15, στοιχεία α΄ και β΄, της οδηγίας περί οικοτόπων, οι οποίες απαριθμούνται μεταξύ άλλων στα άρθρα 40 του κανονισμού του 1994, 35 του κανονισμού του 1995 και 17 U της διατάξεως του 1991, δεν τηρούν τις δύο προϋποθέσεις του άρθρου 16 της εν λόγω οδηγίας. Υπενθυμίζει ότι, κατά το γράμμα της τελευταίας αυτής διατάξεως, παρέκκλιση είναι δυνατή μόνον υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει άλλη αποτελεσματική λύση και ότι η παρέκκλιση αυτή δεν βλάπτει τη διατήρηση, σε ικανοποιητική κατάσταση, των πληθυσμών των συγκεκριμένων ειδών στην περιοχή της φυσικής τους κατανομής.

107 Συναφώς αρκεί η διαπίστωση ότι, αφενός, το Ηνωμένο Βασίλειο αναγνώρισε ότι οποιαδήποτε παρέκκλιση βάσει του εν λόγω άρθρου 16 πρέπει υποχρεωτικώς να πληροί τις δύο προαναφερθείσες προϋποθέσεις και ότι, αφετέρου, παρόλον ότι το εν λόγω κράτος μέλος δέχθηκε ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν επαναλαμβάνονται στην εθνική νομοθεσία, καμία τροποποίηση προς επανόρθωση της παραβάσεως αυτής δεν επήλθε έως τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.

108 Επομένως, αυτό το σκέλος του λόγου προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτό.

109 Δεύτερον, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ειδικές παρεκκλίσεις που απαριθμούνται στα άρθρα 40, παράγραφος 3, στοιχείο c), και 43, παράγραφος 4, του κανονισμού του 1994, καθώς και στις αντίστοιχες διατάξεις του κανονισμού του 1995 και της διατάξεως του 1991, βαίνουν πέραν του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 16 της οδηγίας περί οικοτόπων. Ισχυρίζεται συναφώς ότι οι δημοσιευθείσες απαγορεύσεις ενόψει της μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο των άρθρων 12, 13 και 16 αυτής δεν έχουν εφαρμογή εφόσον η οικεία πράξη απορρέει από νόμιμη δραστηριότητα.

110 Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, δεδομένου ότι αυτό μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο τις απαιτήσεις των άρθρων 12 και 13 της οδηγίας περί οικοτόπων καθιερώνοντας τη μη τήρηση αυτών ως παράβαση ποινικού χαρακτήρα, είναι αναγκαίο να αποκλειστεί η εφαρμογή αυτής της παραβάσεως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πρόσωπα ενεργούν χωρίς παράνομη πρόθεση.

111 Διαπιστώνεται συναφώς ότι το άρθρο 16 της οδηγίας καθορίζει ακριβώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τα άρθρα 12 έως 15, στοιχεία α΄ και β΄, της οδηγίας περί οικοτόπων, οπότε το εν λόγω άρθρο 16 πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς.

112 Επιπλέον, όπως η γενική εισαγγελέας παρατήρησε στο σημείο 113 των προτάσεών της, τα άρθρα 12, 13 και 16 της οδηγίας περί οικοτόπων αποτελούν ένα συμφυές σύνολο κανόνων που αποσκοπούν στη διασφάλιση προστασίας των πληθυσμών των οικείων ειδών, ώστε οποιαδήποτε παρέκκλιση που είναι ασυμβίβαστη προς την οδηγία αυτή παραβιάζει τόσο τις απαγορεύσεις των άρθρων 12 ή 13 αυτής όσο και τον κανόνα κατά τον οποίο μπορούν να γίνονται παρεκκλίσεις σύμφωνα με το άρθρο 16 της ίδιας οδηγίας.

113 Όμως, διαπιστώνεται ότι η αμφισβητουμένη εν προκειμένω παρέκκλιση επιτρέπει τις πράξεις που οδηγούν στη θανάτωση προστατευομένων ειδών, στην υποβάθμιση ή την καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής τους και ανάπαυσής τους, εφόσον οι εν λόγω πράξεις είναι αυτές καθεαυτές νόμιμες. Επομένως, αυτή η παρέκκλιση, βασιζομένη στη νομιμότητα της πράξεως, είναι αντίθετη τόσο προς το πνεύμα και τον σκοπό της οδηγίας περί οικοτόπων όσο και προς το γράμμα του άρθρου 16 αυτής.

114 Λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, η προσφυγή πρέπει να κριθεί βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

Επί της μη εφαρμογής της οδηγίας περί οικοτόπων πέραν των χωρικών υδάτων του Ηνωμένου Βασιλείου

115 Η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι περιόρισε την εφαρμογή των διατάξεων που διασφαλίζουν τη μεταφορά της οδηγίας περί οικοτόπων στην εσωτερική έννομη τάξη μόνον στο εθνικό έδαφος και τα χωρικά ύδατα του εν λόγω κράτους μέλους. Υποστηρίζει ότι, εντός της αποκλειστικής οικονομικής τους ζώνης, τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται προς το κοινοτικό δίκαιο στους τομείς που αυτά ασκούν τα κυριαρχικά τους δικαιώματα και ότι η οδηγία αυτή εφαρμόζεται, επομένως, πέραν των χωρικών υδάτων. Ειδικότερα, η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι δεν τήρησε, εντός της αποκλειστικής του ζώνης, την υποχρέωσή του να υποδεικνύει τις ΕΖΔ κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας ούτε την υποχρέωσή του να διασφαλίζει την προστασία των ειδών που προβλέπει το άρθρο 12 αυτής.

116 Το Ηνωμένο Βασίλειο, χωρίς να αμφισβητεί το βάσιμο του λόγου αυτού, ισχυρίζεται, αφενός, ότι το 2001 εξέδωσε προσήκουσα ρύθμιση όσον αφορά την πετρελαϊκή βιομηχανία, δηλαδή τον κανονισμό του 2001 σχετικά με τις πετρελαϊκές θαλάσσιες δραστηριότητες [Offshore Petroleum Activities (Conservation of Habitats) Regulations 2001], και, αφετέρου, προετοίμασε κατάλληλη νομοθεσία επεκτείνουσα το πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων της οδηγίας περί οικοτόπων στη θαλάσσια ζώνη πέραν των χωρικών του υδάτων.

117 Συναφώς, όπως η γενική εισαγγελέας παρατήρησε ορθώς στα σημεία 131 και 132 των προτάσεών της, δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι το Ηνωμένο Βασίλειο ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα εντός της αποκλειστικής οικονομικής του ζώνης και στην υφαλοκρηπίδα ούτε ότι η οδηγία περί οικοτόπων εφαρμόζεται στο μέτρο αυτό πέραν των χωρικών υδάτων των κρατών μελών. Συνεπώς, η τελευταία πρέπει να εφαρμόζεται εντός της εν λόγω αποκλειστικής οικονομικής ζώνης.

118 Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι η ρύθμιση στην οποία αναφέρεται το Ηνωμένο Βασίλειο στην επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2001, η οποία επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των μέτρων που αποσκοπούν στη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των απαιτήσεων της οδηγίας περί οικοτόπων πέραν των χωρικών υδάτων του εν λόγω κράτους μέλους, εξακολουθούσε να μην έχει θεσπιστεί κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.

119 Συνεπώς, η μόνη ισχύουσα εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας είναι ο κανονισμός του 2001 περί των πετρελαϊκών δραστηριοτήτων στη θάλασσα. Όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτός αφορά μόνον την πετρελαϊκή βιομηχανία και, επομένως, δεν μπορεί μόνος του να διασφαλίσει την εφαρμογή της οδηγίας περί οικοτόπων πέραν των χωρικών υδάτων του Ηνωμένου Βασιλείου.

120 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να κριθεί βάσιμη ως προς το σημείο αυτό.

121 Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, μη θεσπίζοντας, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους και ορθής εφαρμογής των απαιτήσεων της οδηγίας περί οικοτόπων, και ιδίως:

— του άρθρου 6, παράγραφος 2, όσον αφορά το Γιβραλτάρ,

— του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, όσον αφορά τα σχέδια λήψεως νερού και τα σχέδια χρήσεως των εδαφών,

— του άρθρου 11,

— του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', όσον αφορά το Γιβραλτάρ,

— του άρθρου 12, παράγραφος 2,

— του άρθρου 12, παράγραφος 4,

— του άρθρου 13, παράγραφος 1,

— του άρθρου 14, παράγραφος 2,

— του άρθρου 15,

— του άρθρου 16,

— ολόκληρης της οδηγίας περί οικοτόπων πέραν των χωρικών του υδάτων,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

Επί των δικαστικών εξόδων

122 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί το Ηνωμένο Βασίλειο, αυτό δε ηττήθηκε ως προς τους κυριότερους ισχυρισμούς του, το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, μη θεσπίζοντας, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση πλήρους και ορθής εφαρμογής των απαιτήσεων της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και ιδίως:**

— **του άρθρου 6, παράγραφος 2, όσον αφορά το Γιβραλτάρ,**

— **του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, όσον αφορά τα σχέδια λήψεως νερού και τα σχέδια χρήσεως των εδαφών,**

— **του άρθρου 11,**

— **του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ', όσον αφορά το Γιβραλτάρ,**

— **του άρθρου 12, παράγραφος 2,**

— **του άρθρου 12, παράγραφος 4,**

— **του άρθρου 13, παράγραφος 1,**

— **του άρθρου 14, παράγραφος 2,**

— **του άρθρου 15,**

— **του άρθρου 16,**

— **ολόκληρης της οδηγίας περί οικοτόπων πέραν των χωρικών του υδάτων,**

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.

2) **Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

3) **Καταδικάζει το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)